

Manifest per una Transició Energètica Justa

Vulguem-ho o no, Catalunya és avui una comunitat autònoma de l'Estat espanyol i està integrada al seu sistema elèctric. Segons el rànquing IRENA (International Renewable Energy Agency) el 2023 Espanya se situava com el 7è estat del món en potència eòlica i fotovoltaica instal·lada i el 8è en el total de capacitat renovable.

El 2024 Espanya ja havia arribat al 57% de la generació elèctrica amb fonts renovables d'acord amb les dades de Red Eléctrica de España, i el març de 2025 es va arribar a un màxim de 61,6% arribant al límit d'integració com es va poder comprovar amb l'apagada general del 28 d'abril passat. Tot això en un context de decreixement de consum elèctric del 12% des del 2008, quan es va arribar al màxim històric i complint ja de sobra l'objectiu fixat per Europa pel 2030 del 42,5% de producció renovable pels estats membres, almenys en el sector elèctric i ara amb marge per millorar altres sectors energètics. **Ja som líders.**

Tenint això en compte, caldria esperar que els governs de Catalunya aprofitessin aquest marge de compliment europeu i de saturació del sistema elèctric estatal per reflexionar i avançar cap a una implantació d'energies renovables de manera justa i solidària, respectant els drets dels territoris i de les persones afectades, i pensant sempre en l'interès públic i en un benefici social real.

L'any 2018, la Sindicatura de Greuges ja va advertir de la conflictivitat que generava la implantació de renovables. El maig del 2021 va emetre la *Resolució de l'expedient AO-00080/2021*, on demanava una moratòria *“com és habitual quan l'administració endega un procés de planificació, i mentre duren les fases de redacció i aprovació del pla”*.

Avui encara no disposem del Pla Territorial Sectorial per a la Implantació de les Energies Renovables a Catalunya (PLATER), ni redactat ni aprovat. Tot i això, els territoris més afectats es veuen sotmesos a una proliferació de macroprojectes que es tramiten sense planificació sectorial i sense criteris clars per complir la legislació vigent. De fet, sovint s'hi vulnera la normativa sense cap mena de ponderació objectiva. En aquest sentit, cal destacar **l'article 19 de la Llei 16/2017 del canvi climàtic de Catalunya**, que determina que la implantació d'energies renovables **ha de seguir el model de generació distribuïda, aprofitant espais alterats, aproximant la producció al consum i implicant la ciutadania en la producció i distribució d'energia**. Res d'això s'està complint vuit anys després d'aprovar aquesta llei.

I quan arribi el PLATER —si és que arriba—, ja no podrà **evitar “la concentració en determinades zones i assegurar la compatibilitat amb altres usos del sòl”**. Tampoc podrà **“facilitar la tramitació administrativa dels projectes d'energies renovables”**, perquè ja s'ha facilitat tot als promotors. I encara menys podrà **“fomentar la participació de la ciutadania en la definició del model energètic”**, ja que aquest s'està imposant d'esquena als territoris i a la seva gent.

Cinc comarques —**la Conca de Barberà, el Segrià, la Terra Alta, l'Anoia i les Garrigues**— **concentren més del 50% de tota la potència renovable autoritzada i en tràmit.** Les línies d'evacuació, sobredimensionades, **converteixen el present i futur d'aquestes comarques en l'equivalent d'una colònia esclavitzada al servei d'oligopolis i de la metròpolis, amb conseqüències devastadores.**

L'únic actor que pot i ha d'aturar aquesta situació és el legislador i el govern: el Parlament i la Generalitat de Catalunya. Malgrat això, la intenció declarada del govern Illa i de la majoria

dels partits és, precisament, facilitar encara més els tràmits als promotors, **amb modificacions *ad hoc* de la normativa ambiental i urbanística sota la pàtina d'un suposat interès públic.**

Cap d'aquests macroprojectes, però, és d'interès públic real. No aporten res positiu a l'economia local ni donen servei als municipis afectats. Ben al contrari: vulneren la protecció del sòl, posen en risc la sobirania agroalimentària, destrossen els paisatges i bloquegen el desenvolupament rural diversificat. Tot plegat aprofundint en el desequilibri camp-ciutat i contribuint a l'abandonament del camp.

A més, **cap d'aquests projectes s'ubica en sòl ja degradat o antropitzat:** tots malmeten directament el medi rural. I per si no fos prou, **l'administració admet la tramitació fragmentada dels projectes per amagar-ne els impactes ambientals acumulatius reals.**

A la bombolla eòlica i fotovoltaica cal afegir la voràgine de macroprojectes de biogàs, biomassa i les infraestructures de recepció i d'incineració de residus, alguns amb dimensions que superen sis vegades la mitjana europea, tot concentrat cap a Ponent i fins i tot a les mateixes comarques, macroprojectes que han d'importar de lluny, amb centenars de milers de camions la seva matèria primera, residus, purins... afegint un altre greuge destructiu sense cap mena d'ordenació i planificació territorial i sense cap participació efectiva de la població afectada.

La desconsideració i destrucció que acompanyen la implantació de les renovables a Catalunya xoquen frontalment amb el relat mediàtic que ens bombardeja dia i nit. Es ven una transició energètica necessària i beneficiosa, però sense explicar mai el “com” ni els canvis destructius que comporta actualment. Aquesta maquinària propagandística serveix per amagar una realitat nefasta a ulls de la majoria de la població catalana i espanyola.

Als territoris afectats ho sabem: el nostre problema no són els negacionistes del canvi climàtic. Són, més aviat, els defensors mediàtics del canvi climàtic des dels despatxos de la metròpoli i els centres de poder. **Mitjans i institucions actuen sovint en connivència amb els lobbies energètics i amb els fons d'inversió multinacionals, convertint la transició energètica en una grollera paròdia sense cap benefici real per a la societat.**

Cap representant de la ciutadania, cap polític honrat —sigui del color que sigui— pot permetre que això continuï, ni a Catalunya ni a Espanya.

Cal aturar-ho, repensar-ho i reflexionar-hi!

No som, no volem i no podem ser els veïns pobres de Catalunya. Ni convertir-nos en un país dominat per entramats que s'aprofiten sense escrúpols del canvi climàtic.

Per tot això:

- **Demaneu una moratòria efectiva de tots els projectes d'energia renovable fins a l'aprovació i entrada en vigor del Pla Territorial Sectorial per a la Implantació de les Energies Renovables a Catalunya (PLATER) i el desenvolupament normatiu per projectes fora de l'abast del PLATER complint així amb els criteris establerts i obligats de l'article 19 de la Llei 16/2017 del canvi climàtic.**
- **Demaneu a la Sindicatura de Greuges un nou informe i un pronunciament contundent i més radical, basat en els incompliments de les recomanacions anteriors i els greuges derivats fins avui en dia.**